

Leesclub 153: Familie & identiteit

Pastorale
van Stephan Enter

Spelregels

In deze leesclub discussieer je met een groepje van 4 tot 6 lezers over *Pastorale* van Stephan Enter. Je doet dat aan de hand van kaartjes met vragen over de tekst. De leesclub begint met een korte inleiding, die een van de spelers voorleest. Daarna volgen 4 rondes:

- 1 Ronde 1 bestaat uit 5 quizvragen over de tekst. Een van de spelers leest de vragen voor en alle spelers (inclusief voorlezer) schrijven hun antwoorden op een blaadje. Na het omdraaien van de laatste vraag verschijnen de juiste antwoorden in beeld. Daarna berekent iedereen zijn score.
- 2 Ronde 2 is een algemeen vragenrondje over de tekst: de spelers benoemen om de beurt wat ze onduidelijk vonden en proberen samen een antwoord te vinden. Als de grootste onduidelijkheden opgelost zijn, begint ronde 3.
- 3 Degene met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje van de discussievragen omdraaien van een stapel naar keuze. Hij of zij geeft antwoord op de vraag, waarna de rest mag reageren. Vervolgens kiezen de overige spelers om de beurt een kaartje van een van beide stapels. Als een discussievraag herhaalt wat eerder in het gesprek al aan bod gekomen is, mag de speler die aan de beurt is een volgende kaart omdraaien. Dit gaat zo door totdat alle kaartjes omgedraaid zijn.
- 4 Aan het einde van de discussie komen de spelers samen tot een oordeel over de tekst. In ronde 4 geven ze een oordeel uitgedrukt in sterren en motiveren zij hun keuze.

Deze leesclub werd ontwikkeld door de redactie van LitLab, een digitaal laboratorium voor literatuuronderzoek op de middelbare school. Ga voor meer lesmateriaal naar www.litlab.nl. Een docentenhandleiding en een didactische verantwoording van deze werkvorm zijn beschikbaar via www.litlab.nl/docenten.

Deze leesclub is gratis beschikbaar onder de Creative Commons licentie 'NaamsvermeldingNietCommercieel-GelijkDelen 4.0 Internationaal'.

Inleiding

“Kwam er bijvoorbeeld een tijd waarin ze niet meer, nooit meer, bij de maaltijd de vluchtige aandrang in haar handen voelde om ze te vouwen? Want dat gebeurde nog steeds, dagelijks. En de eerste regels van het Onzevader stonden dan ook meteen trappend achter je tanden klaar. Krankzinnig, zo diep als het in je zat en zo moeilijk als het bleek om het niet alleen te laten afsterven maar daarna ook nog met wortel en al uit te trekken.” (p.17)

Oscar en Louise zijn broer en zus. Ze groeien samen op in Brevendal, een streng religieuze gemeenschap. Louise heeft het dorp een tijdje geleden verlaten om te studeren en sindsdien zet ze zich steeds meer af tegen haar gelovige ouders. Wanneer ze op een dag terugkeert, lopen de spanningen dan ook hoog op. Oscar wordt ondertussen verliefd op Dona, een meisje met een heel andere culturele achtergrond.

In deze leesclub staan we stil bij de impact die de gesloten, strenggelovige gemeenschap heeft op het leven van Oscar en Louise.

Ronde 1: Quiz

Draai de 5 kaartjes met quizvragen een voor een om en noteer allemaal het antwoord op een blaadje.

Ronde 2: Vragenrondje

Wat vond je onduidelijk in *Pastorale*, wat begreep je niet zo goed? Formuleer om de beurt een vraag over de tekst en probeer samen tot een antwoord te komen.

Ronde 3: Discussievragen

De speler met de meeste goede antwoorden op de quizvragen mag als eerste een kaartje omdraaien van een van de twee stapels met discussievragen.

Ronde 4: Oordeel

Geef *Pastorale* samen een waardering uitgedrukt in sterren. Beargumenteer vervolgens jullie keuze. Wat vonden jullie goed en wat juist minder goed? Heeft de discussie jullie individuele oordeel veranderd, en zo ja, hoe? Probeer voorbeelden en argumenten te halen uit jullie reacties op de discussievragen

Vraag 1

Waarom keert Louise terug uit de stad?

Vraag 2

Van welk Indonesisch eiland is de familie van Jonkie en Dona afkomstig?

Vraag 3

Met welk probleem kampt de moeder van Louise en Oscar?

Vraag 4

Wat doet Louise aan het einde van het boek om Maarten te helpen?

Vraag 5

Waarom is meneer Matupessy aan het einde van het boek zo kwaad?

Antwoorden

- 1 Ze wil haar studie stopzetten.
- 2 Ambon
- 3 Ze hebben het financieel niet zo breed meer.
- 4 Ze neemt een kindernevendienst van hem over.
- 5 Hij denk dat Oscar enkel vriendelijk is, omdat hij verliefd is op Dona.

Vraag

3

Vraag

2

Vraag

1

Antwoorden

Vraag

5

Vraag

4

Feest der herkenning? 1

Pastorale speelt zich af binnen een religieuze gemeenschap. Hoe heb je die ruimte ervaren? Welke zaken vond je herkenbaar en wat vond je vreemd?

Feest der herkenning? 2

In het boek worden een aantal Bijbelverhalen vermeld. Welke kende je? Kun je uitleggen waarover ze gaan en hoe ze aansluiten bij dit boek? Zoek eventueel op waar deze verhalen over gaan.

Feest der herkenning? 3

Louise vindt dat geloof haar heeft getraumatiseerd. Heeft ze een punt, of heeft geloof ook een positieve impact in het verhaal? En hoe beoordeel jij de invloed van religie op jouw eigen familie?

Feest der herkenning? 4

Louise stelt zichzelf graag voor als iemand die is bevrijd. Hoe bevrijd vind je haar echt? Bespreek verschillende aspecten van haar leven.

Feest der herkenning? 5

Louise probeert zich fel aan haar geloof te onttrekken. Hoe zit dat bij Oscar: zoekt hij ook naar alternatieven? En in wiens houding tegenover het geloof kun jij je beter herkennen? Licht je antwoord toe.

Feest der herkenning? 6

Mijnheer Matupessy verwijt Oscar dat hij onder valse voorwendselen in zijn gezin infiltreerde. Heeft hij een punt? Hoe eerlijk vind je dat Oscar zich in het verhaal gedraagt tegenover het gezin? Licht je antwoord toe.

Feest der herkenning? 7

Wat wist jij al over de positie van Ambonezen in de Nederlandse geschiedenis voordat je *Pastorale* las? Wat heb je in dit boek over deze geschiedenis geleerd?

Feest der herkenning? 8

Op welke clichés over Ambonezen speelt het boek in? Bevestigt het verhaal deze stereotypen of spreekt het die tegen?

Feest der herkenning?

3

Feest der herkenning?

2

Feest der herkenning?

1

Feest der herkenning?

6

Feest der herkenning?

5

Feest der herkenning?

4

Feest der herkenning?

8

Feest der herkenning?

7

Stof tot nadenken? 1

Vergelijk de evolutie die Oscar en Louise doorlopen. Groeien ze qua karakter en wereldvisie naar elkaar toe of drijven ze uit elkaar? Licht je antwoord toe.

Stof tot nadenken? 2

Wat vind je de belangrijkste scène uit het boek voor de ontwikkeling van Louise? Licht je antwoord toe.

Stof tot nadenken? 3

Pastorale schetst niet enkel een beeld van de lokale bevolking, maar ook van een Ambonese familie. Waarom zou de auteur die verhaallijn toegevoegd hebben? Wat toont het boek zo over de lokale bevolking?

Stof tot nadenken? 4

In de hal van de familie Matupessy staat een kist. Wat zou deze symboliseren, denk je? Licht je antwoord toe.

Stof tot nadenken? 5

Thuisloosheid is een belangrijk thema binnen dit boek. Welke vormen van thuisloosheid kun je zoal herkennen?

Stof tot nadenken? 6

Aan het einde van het boek neemt Louise een kindernevendienst op zich. Vind je dat ze goed reageert op het verdriet van het jongetje? Of had ze beter het verhaal van de volwassenen ondersteund? Licht je antwoord toe.

Stof tot nadenken? 7

Lees de definitie van een pastorale op de [dbnl](https://dbnl.org/). In welke mate komt dit genre overeen met de inhoud van het boek?

Stof tot nadenken? 8

Het boek opent en eindigt met een bromvlieg. Waarom zou de auteur voor dit beeld gekozen hebben? Wat symboliseert het? Zie je enige evolutie tussen het begin en het einde?

Stof tot nadenken?

3

Stof tot nadenken?

2

Stof tot nadenken?

1

Stof tot nadenken?

6

Stof tot nadenken?

5

Stof tot nadenken?

4

Stof tot nadenken?

8

Stof tot nadenken?

7